

[Rosing.]

anses for forkert, at jeg under behandlingen af lovforslaget i 1961 ikke udtalte mig om, hvilke synspunkter jeg havde i denne sag. Jeg må erkende, at jeg ikke har nogen juridiske, men kun politiske forudsætninger for at deltage i debatten om dette indviklede spørgsmål. Vel indeholder Flatøbogen, som vi ganske klart vil have placeret dér, hvor den er, en række grønlandske sagaer og nogle grønlandske annaler af væsentlig betydning for Grønlandsforskningen, som kunne give mig anledning til at gå imod lovforslaget; men efter min mening var og er denne kendsgerning, om jeg så må sige, for spinkel til, at jeg på grundlag af dette tog stilling til hele sagen.

Som man kan vente, sympatiserer min kollega, det ærede medlem hr. Knud Hertling, og jeg med de islandske ønsker om udleveringen af den del af deres kulturelle klenodier, som befinder sig i instituttet og det kgl. bibliotek — en sympati, som blev forstærket ved at læse hr. Bjarni Gíslasons bog om Danmark og Island af 1961. Vi forstår også vel udleveringstanken, som lovforslaget er udtryk for; det kunne jo ikke udelukkes, at lignende spørgsmål måske kunne dukke op i Grønland engang i fremtiden. Men i dag finder vi det ganske naturligt, at meget omfattende grønlandske kulturelle museumsgenstande og arkivalier er opbevaret her i landet, åbent for enhver videnskabelig forskning af eskimoisk kultur, kultisk litteratur og historie. Her ligger forudsætningerne for et virkeligt studium, ikke alene for os, men for enhver interesseret person ud over landegrænserne. Dette anses som en parallel til håndskriftsagen. Et udelt studiemateriale giver jo den største fordel for opnåelse af gode resultater i enhver forskning. Vi ved, at de fleste og mest ansete videnskabsmænd her i landet og i de nordiske lande i udpræget grad går imod udleveringstanken, og vi forstår, hvorfor de gør det. Deres argumentation kan ikke bortforklares for forskningens skyld og heller ikke efter vor mening tilsidesættes, også ud fra den kendsgerning, at samtlige for forskningen nødvendige bøger og arkivalier findes her i det kgl. bibliotek. Vi er enige med håndskriftkomiteen af 1964 i dens påstand om, at håndskrifterne må være

urørlige, og at denne selvejende institution har den fulde ejendomsret.

Ud fra disse betragtninger kan vi ikke medvirke til udleveringen af de omhandlede håndskrifter.

Erik Eriksen: Jeg skal kun lægge beslag på det høje tings tid i et par minutter. Jeg har jo tidligere givet udtryk for mit syn på den sag, vi her behandler. Jeg har fortsat den opfattelse, at vi bør overlade Island de håndskrifter, som det er så magtpåliggende for Island at få.

Jeg beklagede for et par år siden daværende undervisningsminister hr. Jørgen Jørgensens tilrettelæggelse af hele den lovgivning, vi her behandler. Den kunne med føje kritiseres, og jeg sagde dengang — og det er desværre bekræftet siden — at den beredte os, der var tilhængere af udleveringen, betydelige vanskeligheder; det har også vist sig, at den har båret ved til det bål af følelser, der fortsat flammer så stærkt.

Jeg skal ikke ved denne lejlighed — og det lader sig af gode grunde heller ikke gøre — anlægge nogen juridiske betragtninger. Jeg vil gerne understrege, at det stadig væk for mig står således, at det er en gave til Island, der er tale om, og når der er tale om en gave, kan jeg ikke se, at der kan opstå et spørgsmål om konsekvenser i forhold til andre lande. Om jeg ikke husker meget forkert, var det tidligere udenrigsminister Ole Bjørn Kraft, der meget stærkt for 3 år siden understregede dette synspunkt, som jeg altså også har.

Når jeg helhjertet er tilhænger af udleveringen, er det naturligvis af flere grunde. Der har, som det også er påpeget, bestået et ganske særligt forhold Danmark og Island imellem. Island har tidligere udgjort en del af Danmarks rige, og selve den kendsgerning taler jo sit eget sprog — og det er ikke sådan, at dette altid entydigt er til gunst for os danske.

Jeg har tidligere givet udtryk for, at efter min opfattelse er der ingen, der mere end vi danske — på det sted, hvor vi bør, med vor politiske historie, også sydpå — er interesseret i at få fastslået, at magtpolitikens dage — eller blot en antydning heraf — skulle være forbi. På baggrund af den offentlige debat vil jeg være den første til